

ODMIENNE				NIEODMIENNE
SUBSTANTIVUM ADIECTIVUM PRONOMEN NUMERALE	odmieniają się przez:	przypadki	DEKLINACJA	ADVERBIUM
		liczby		PRAEPOSITIO
		rodzaje		CONIUNCTIO
VERBUM	w odmianie rozróżnia się:	osoby, liczby,	KONIUGACJA	INTERIECTIO
		czasy, tryby, strony		
		formy nieosobowe		

DECLINATIONES — LICZBY, RODZAJE, PRZYPADKI

Tab. 8

LICZBY – numēri	PRZYPADKI – casus	odpowiadają na pytanie
numērus singularis (sing.)	nominativus (nom.) – od nomīno 1, nominatum (<i>nazywam</i>)	quis? quid?
numērus pluralis (plur.)	genetivus (gen.) – od gigno 3, genitum (<i>rodzę</i>)	cuius?
	dativus (dat.) – od do 1, datum (<i>daję</i>)	cui?
RODZAJE – genēra	accusativus (acc.) – od accuso 1, accusatum (<i>oskarżam</i>)	quem? quid?
	vocativus (voc.) – od voco 1, vocatum (<i>wołam</i>)	—
	ablatus (abl.) – od aufēro, ablatus (<i>odnoszę, zabieram</i>)	quō? (qua re?)
genus masculinum (m.)		
genus femininum (f.)		
genus neutrum (n.)		

OGÓLNE REGUŁY DEKLINACYJNE

Par. 9

I. Język łaciński posiada pięć deklinacji.

1. Przynależność rzeczownika do danej deklinacji poznaje się w oparciu o zakończenie gen. sing.

Dlatego słowniki podają nom. oraz zakończenie gen. sing.

Deklinacja:	I	II	III	IV	V
Temat:	A	O	Spółgł.; I	U	E
Rodzaj:	ż. wyj. m.	m. n. wyj. ż	m. ż. n. wyj. m. ż. n.	m. n. wyj. ż	ż. wyj. m.
Singularis					
Nom.	ā	us, er, um	różne	us, ū	ēs
Gen.	ae	i	is	ūs	ei
Dat.	ae	ō	i	ui, ū	ei
Acc.	am	um	em, im	um, ū	em
Voc.	ā	e, er, um	nom.	us, ū	ēs
Abl.	ā	ō	ē, i	ū	ē
Pluralis					
Nom.	ae	i, a	es, a, ia	us, ua	ēs
Gen.	arum	orum	um, ium	uum	erum
Dat.	is	is	ibus	ibus ūbus	ebus
Acc.	as	os, a	es, a, ia	us, ua	ēs
Voc.	ae	i, a	es, a, ia	us, ua	ēs
Abl.	is	is	ibus	ibus ūbus	ebus

2. Temat otrzymuje się przez odcięcie końcówki gen. plur. (w I, II, V dekl. -rum, w III i IV dekl. -um); uwaga: w II dekl. samogłoska tematowa -o- jest krótka.

II. Zależność przypadków:

1. Vocativus = nominativus, wyjątek: rzeczowniki II dekl. na -us mają zasadniczo voc. sing. na -e, zaś imiona własne II deklinacji zakończone w nom. sing. na -ius (*Caius*) oraz rzeczownik *filius* mają w voc. sing. końcówkę -i

2. Dativus plur. = ablativus plur.

3. Neutra: nominativus = accusativus = vocativus (w pluralis końcówka zawsze na -a).

III. Dodatkowe określenia:

1. Parisyllāba (równozgłoskowe) – wyrazy, które w odmianie przez deklinacje mają w nom. sing. i w gen. sing. taką samą liczbę sylab, np. *ma-re*, *ma-ris*2. Imparisyllāba (nierównozgłoskowe) – wyrazy, które w odmianie przez deklinacje mają w gen. sing. o jedną sylabę więcej (lub mniej) niż w nom. sing., np. *cor-pus*, *cor-pō-ris*; *Iuppiter*, *Iovis*